

ОСОБЛИВОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ ЕКОЛОГІЧНОГО МАРКУВАННЯ В УКРАЇНІ

Характерною рисою сучасного суспільства є інтенсивне глобальне використання інформаційно-комунікативних технологій, які допомагають збирати, зберігати, аналізувати і поширювати інформацію. Одним із перспективних напрямів розвитку інформаційних технологій може стати розробка раціонального надання інформації про товари та послуги з метою формування споживчих переваг. Сьогодні все більше споживачів у всьому світі усвідомлюють вигоди і віддають перевагу товарам та послугам з поліпшеними характеристиками щодо їх впливів на стан довкілля та здоров'я людини. Надійним орієнтиром такого вибору є екологічне маркування.

Екологічне маркування (environmental label, ecolabel – англ.) – це твердження, у якому зазначені екологічні аспекти певного продукту, засобу, матеріалу чи виробу (товару), послуги або об'єкта будівництва. Екологічні маркування можуть бути наведені у вигляді фраз, символу чи зображення на етикетці або пакуванні, у технічній документації, рекламних матеріалах тощо [1]. Право на нанесення такого маркування можна отримати виключно шляхом одержання сертифікату відповідно до вимог міжнародного стандарту. При видачі екологічного сертифікату критерії встановлюють більш жорсткі або додаткові, порівняно з вимогами державних норм. В процесі сертифікації розглядаються всі стадії життєвого циклу об'єкта від етапу отримання сировини до її споживання та утилізації, а також його вплив на здоров'я людини.

У 2003 році в рамках Всеукраїнського проекту «Розвиток сталого (збалансованого) виробництва та споживання в Україні» було утворено орган сертифікації продукції – Центр екологічної сертифікації та маркування ВГО «Жива планета».

Орган сертифікації надає послуги з екологічної сертифікації та маркування харчових продуктів, товарів, виробів та послуг на основі дослідження їх життєвого циклу, керуючись міжнародними стандартами у сфері екологічного управління серії ISO 14000, а також здійснює сертифікацію сільськогосподарської продукції на відповідність міжнародним, європейським та національним органічним стандартам США та Японії (Рис. 1) [2].

Відповідно до міжнародних стандартів екологічне маркування поділяють на два основних типи:

- І тип маркування – визначення та підтвердження переваг об'єкта маркування щодо його впливів на стан довкілля і здоров'я людини

(ISO 14024 (ДСТУ ISO 14024) – «Екологічні маркування та декларації – Екологічне маркування типу I – Принципи та методи») (Рис. 1, а);

- II тип маркування – позначення певної екологічної характеристики продукції (ISO 14021 (ДСТУ ISO 14021) – «Екологічні маркування та декларації – Екологічні самодекларації – Екологічне маркування типу II») (Рис.1, б).

Рис. 1. Знаки екологічного маркування

Екологічному маркуванню не підлягають:

- лікарські засоби, призначені для використання людиною;

- ветеринарні препарати;

- медичні вироби;

- товари, що містять речовини, препарати та суміші, класифіковані відповідно до нормативів та стандартів України як токсичні, мутагенні, канцерогенні, небезпечні для довкілля, крім окремих категорій продукції, які технічно неможливо замінити альтернативними або загальні екологічні характеристики продукції значно вищі порівняно з іншою продукцією цієї ж категорії, за обов'язкової умови, що вміст небезпечних речовин не перевищує 0,1 % від маси продукції.

Екологічна сертифікація є добровільним заходом. Але знаки екологічного та органічного маркування надають споживачам можливість вибрати більш екологічно пріоритетну продукцію, що, в свою чергу, є додатковим механізмом підтримки виробників, які поліпшують екологічні аспекти своєї діяльності та випускають продукцію з мінімальним впливом на довкілля та здоров'я людини.

Список літератури

1. Берзіна С. В. Екологічна сертифікація та маркування : методичний довідник / С. В. Берзіна, Д. Ю. Капотя, Г. С. Бузан. – К. : вид-во Інститут екологічного управління та збалансованого природокористування, 2017. – 114 с.

2. Центр екологічної сертифікації та маркування ВГО «Жива планета» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ecolabel.org.ua/>.